

na) a la comarca de Bages, te. de Castelltallat (St. Mateu), com troba C. Gomis, en la forma deturpada *Baró de Finestracs* (GGC Bna., 979). — ³ Recordem també la Finestra de l'Assafor i els llocs citats d'Orpesa i Veo. — ⁴ Millor: cpt. de *šatt* 'ribera' (V. ⁵ s. v. *Fantina*). — ⁵ Imagino que pot ser el mateix doc. de 1001, on Molinier, entre els de «l'église d'El-ne» cregué l'legr «villa *Fenestrad* in valle Confl.» (*Hist. Lgd.* v, 1518). Doncs, com el NL val.? Però no deu ser més que la «fata morgana dei filologi»: devia haver-hi la sigla *ř*, que s'usava per *re* no menys que per *ra*; o bé err. tip. — ⁶ Descarto breument especulacions molt rebuscades que havia fet per a *Finestret*, no fos que per voler mostrar inventiva i enginy, s'hi embalessin crítics incrèduls. ζFINES TERRAE?: m'ho féu pensar una var. folklorica de la cançó del Príncep Mariner («veu venir un bergantí / que el mar navega / té semblança amb un vaixell / de *Finestreda*» (MilàR., *Romllo*, 201F4), var. recollida només a Ripoll: és alteració, certament, de *Finis terrae* però justament provocada, en la memòria que tenia aquell vell pastor ripollès, del *Finestret* canigogenc; seriosament no és possible pensar en tal canvi fonètic espontani; i així com així, *Finestret* no és prop de cap límit comarcal, ni continental. FANUM STRICTUM 'en memòria d'algun oblidat temple pagà' (?); però en ll. antic, *strictum*, això hauria només significat 'premut, comprimit, contret, congelat': per a una edificació s'hauria dit *angustum*. FENUM STRICTUM, doncs? Però quina solta tindria la noció 'herba estreta' i aplicada a un lloc poblat?

Finestret, V. *Finestres* Firella, V. vol. I, 145

FISCAL o FEIXCAR

Nom d'uns recs i altres partides vora l'Albufera de València. Vaig anotar-ho com nom d'un rec a Sollana (xxxI, 37.10), però un altre informant en digué: «Creuer de *Fiscal Vells*» i també, simplement *Fiscal Vell* (xxxI, 38.4). En J. Giner i M. (1965) situa aquest lloc al Sud del terme de València, a l'esq. del Camí d'En Corts, com nom d'una partida i d'una ermita: li digueren «del Fiscal», i també el primer informant ⁴⁵ de Sollana em deia *del fiskál*; i dels altres, *de fiskál*, sense article; En Giner, per altra banda, a la zona de *La Punta* i Pinedo ho va anotar en la forma *del fejškál*.

ETIM. És clar que no es pot tractar de *fiscal*, personatge de la Cúria i tampoc és versemblant que es tracti de l'adjectiu *fiscal* de la llengua culta 'pertanyent al fisc o a l'Estat'. També obliga a descartar-ho la variant *Feixcar*. Aquesta ens condueix a la bona explicació, pel mot *šaqar* «montón», «montón de qualquier fruto», «meule de gerbes à dépiquer» (*DECH* II, 873a24-5, i *DECat* III, 38), mot viu en l'ús valencià, d'etimologia complexa (veg. allí), del mossàrab, summat amb un original llatino-grec transmès per l'àrab. J. C. i J. F. C. Per a romanalles reals de FISCALIS a ⁶⁰

Pallars i Sobrarbe, veg. l'art. *Vinya-f(i)escal*.

FITOR

(1) Poble del municipi de Fonteta (Baix Empordà), al massís de les Gavarres, a la capçalera de la riera de Fitor que és afluent per la dreta del Daró.

PRON. MOD.: *fitó*, oït per Casacuberta a Calonge (c. 1920).

(2) *El Fitor*, roca del terme de Palau-saverdera (Alt Empordà).

(3) *Fitor*, llog. entre Salses i Lleucata, arran de la frontera lingüística, avui escrit *Fitou* en la grafia francesa i occitana.

(4) Foraió de *Fitor*, a la Costa Brava, te. de *Palaju-gell* (veg. nota a aquest art.).

DOC. ANT. Del (1) 1362: Par. Ste. Columba de *Fitor* (*Llibre Verd*, Alsius, 139). Del (2): Fi S. x: «--- castrum nomine *Verdaria* et *Fictorio*, Pruna Nigra» al final de l'enumeració de castells i altres accidents que defineixen els límits de l'abadiat de St. Pere de Roda (Villan., *Vi. Lit.* xv, § 14). Les dades següents no és segur a quin dels tres corresponen, probablement, i almenys en part, al (1). *Fitore* a. 991 (Miret, *Templ.*, 32); *Arnaldus Fitor* a. 1207 (*Cart. Poblet*, 212); *Bernardus de Fitore*, presbíter, 1231 (Font Rius, *C. d. p.*, § 255); *Fitor* a. 1286 (*BABL* IV, 513); a. 1321 (*BABL* IV, 479).

ETIM. *FICTŌRIUM 'fita, termenal', 'límit entre termes' (*DECat* II, 1047-1049) d'on provenen també els NLL cast. *Fitero* i gall. *Fitoiro* (Mz.Pi., *Orig.*, 178).

Amb una evolució fonètica semblant a la del cast. *Fitero* el nom apareix també a l'alt Pallars: *Fiter*, partida del terme de Pernui (Pallars Sobirà) (xxxvi, 49. 7) i *Fiteri*, partida del terme de Llessui (Pallars Sobirà) (Joan Lluis, *Els Pastors i les estrelles*, p. 43), cf. *E.T.C.* I, 137(v). I en la toponímia mossàrab de Mallorca: *Es Fitors*, possessió important i antiga del terme de Muro (xLI, 19.15; mapa Mascaró 11D7; ja figura en el mapa del cardenal Despuig grafiada *Los Fitors*). *Es Fitors*, partida del terme de Llubí (xLI, 4.5).

Recordem altres derivats del ll. FIGERE, FICTU 'clavar' amb valor termenal, entre molts altres:

La Fita o *Canal de la Fita*, entre els Avenals i Pinyana (Alta Ribagorça) (xIX, 189.26).

Puig de Sa Fita, en el trifini entre Lluc, Manacor i Caimari (xL, 69.25).

I els innombrables *Perafita* o *Pedrafita*; aquest p. ex.: gran masia del terme de Rubió (Anoia) etc. Però d'aquest i de *Perafita*, es tractarà a l'art. *Pedra*. J. F. C.

-FLA, BENI ~, BENIAFA i BENIAFER

Com que hem promès tractar dels NLL formats amb *Beni-*, en la lletra que segueix a aquestes, parlem ací de BENIFLA, poblet de l'Horta de Gandia, abans agre. de Potries; però el seu nom és contrac-